

osobní profil vyznamenaného.²⁵ Průkazy se objevily takřka ve všech vavarských socialistických zemích.²⁶

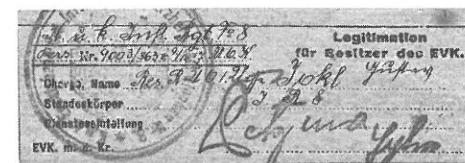
Zcela specifická situace nastala v socialistickém Československu. Vládními nařízeními č. 30 ze dne 3.4.1951 a č. 6 ze dne 8.2.1955, jimiž byly založeny nové státní řády a vyznamenání – ideově zcela souzřejmější se sovětskými vzory²⁷ – byly zavedeny tři typy udělovacích dokumentů: *diplom*, *řádová knížka a průkazka*. Např. k civilnímu Řádu práce či k vyznamenání Za vynikající práci patřil *diplom*, ovšem ve formě listiny, a *legitimace*, již se nositel prokazoval. V případě udělených vojenských vyznamenání jako Řád rudé hvězdy či medaile Za službu vlasti obdržel vyznamenaný pouze řádovou knížku nebo průkazku. Až s udělováním vojenských vyznamenání kolektivům (zejména městům, vojenským útvarům, jednotkám Lidových milicí apod.) byly vydávány dekrety ve formě listiny. Tomuto modelu se zcela vymykala Dukelská pamětní medaile z roku 1959, k níž byl vydán jak dekret, jenž neměl povahu listiny (pouze formu diplomu),

Průkaz k vyznamenání Za pracovní věrnost, 1972, soukromá sbírka

- 25 Dekretem prezidia Nejvyššího sovětu SSSR z 2.5.1943 „O odpovědnosti za zákonné vyznamenávání řády a medailemi SSSR a odznaky, za přivlastnění řádů, medailí a odznaků a postoupení jich vyznamenanými osobami jiným“ je stanoveno v čl. 3, že „za prodání nebo darování řádu, medaile nebo odznaku jiné osobě se viník vyznamenání zbaví a potrestá vězením od jednoho roku do tří let“. Viz R. TUMANOV, *Vyšší stupně vyznamenání*, s. 30.
- 26 Viz *Ordini, decorazioni, uniformi, militari e cimeli dell' URSS e dei paesi socialisti dalla Collezione del Dott. Antonio Benedetto Spada*, Genova 2008. S výjimkou Německé demokratické republiky, kde byl zaveden systém dekretů formátu A4 v pevných deskách. Rovněž Polská lidová republika, která odvrhla tupé následování komunistické symboliky, používala průkazy. Ty však byly zavedeny již v dobách II. předválečné republiky, viz Krzysztof FILIPOW, *Order Virtuti Militari*, Białystok 1992, s. 44 a 55; TÝŽ, *Krzyż i Medal niepodległości*, Białystok 1998, s. 50; Grzegorz KROGULEC, *Krzyż Walecznych, świadek zwycięstwa i klęski*, Warszawa 1998, s. 164–172. Maďarsko viz *A Magyar népköztársaság kitüntetései*, Budapest 1966, s. 42–46.
- 27 Typický české sluhovství se projevovalo v převzetí komunistických symbolů rudé hvězdy, rudého praporu a klavíra se srpem. V jednom případě dosáhlo až komického účinku. Nejlepší český medailér předválečného Československa Otakar Španiel si vylepšoval svůj kádrový profil tvorbou komunistických vyznamenání. V případě vojenského Řádu rudé zástavy symbol praporu zaměnil taktéž za rudě smaltovanou pěticípu hvězdu!
- 28 Viz Vladimír PULEC, *Československá státní vyznamenání, státní čestná uznání a ceny*, Praha 1980, s. 100.

Na rozdíl od předchozího časového vymezení se s termínem *legitimace* setkáme i v rakousko-uherské armádě za 1. světové války. Ovšem šlo o válečnou situaci, která vyžadovala provizorní řešení. Setkáme se tak např. s legitimacemi k medailím Za statečnost (nošenými v osobních známkách vojáků) i s velkými dekrety různého charakteru.²⁹

Průkaz k Železnému záslužnému kříži a Karlovu vojenskému kříži, 1917–1918, soukromá sbírka

4. Provizorní osvědčení

Byla používána, jak z výše uvedeného plyne, zejména ve válečných dobách, kdy technicky nešlo zajistit tisk a předání dekretů. Např. v Sovětském svazu vydávalo prezídium Nejvyššího sovětu SSSR prozatímní potvrzení (*vremennnoje udostoverenije*)³⁰ a Ministerstvo národní obrany čs. exilové vlády v Londýně vydávalo legitimace k československým válečným vyznamenáním.³¹ Po ukončení války je nahradily dekrety formátu A4. Byla též obnovována, resp. zakládána spolková vyznamenání čs. branných organizací, jakými byl např. Svaz Národních gard a jeho nástupce Svaz brannosti – před vytištěním dekretů postačoval i strojopis.³²

Propouštěcí list z armády se zápisem stříbrné medaile Za statečnost I. třídy, 1866, SOkA Jeseník, Sb. archiválií různého původu, kart. 17, inv. č. 325

- 29 Ladislav F. SEDLÁK – Roman JEDLIČKA, *Medaile Za statečnost II. třídy*, Signum 4, 2007, 20, s. 812–819; Květoslav GROWKA, *Archivní prameny k nositelům stříbrné medaile Za statečnost z Jesenicka*, Signum 5, 2008, 1, s. 24–28.
- 30 Miroslav BROŽ, *Válečné dokumenty vypovídají*, Praha 2007, s. 97.
- 31 Tamtéž, s. 150; Zbyněk M. DUDA, *Vojenská historie jedné pražské rodiny*, Drobná plastika 4, 1999, vyobrazení na s. 120.
- 32 Felix KILIAN, *Diplomiertes Ehrenzeichen König Karls IV. der Tschechoslowakischen Nationalgarde*, Wien 2004.